

תזכיר חוק

א. שם החוק

חוק ההוצאה לפועל (תיקון מס' ...) (היוועדות חזותית) (הוראת שעה), התשע"ב-2012.

ב. עיקרי החוק המוצע והתיקון המוצע בו

כללי:

עד הרפורמה שבוצעה בשנת 2009 בחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967 (להלן: "חוק ההוצאה לפועל") (תיקון 29), היו רשמי ושופטי בתי המשפט מוסמכים לדון בתיקי הוצאה לפועל ובהליכים דחופים במסגרת אותם תיקים.

בעקבות הרפורמה שבוצעה בשנת 2009 בחוק ההוצאה לפועל, נקבע בסעיף 3 (א) לחוק ההוצאה לפועל, כי מי שמונה לרשם הוצאה לפועל יכהן, בתקופת המינוי, בתפקיד זה בלבד. רשמי ההוצאה לפועל שמונו לפני כניסתו לתוקף של תיקון 29 המשיכו לכהן כרשמי בית משפט וכרשמי הוצאה לפועל למשך תקופת המעבר. תקופת המעבר הסתיימה ב-29 בפברואר 2012 וכיום הוראת ייחוד הכהונה חלה על כל הרשמים המכהנים בהוצאה לפועל.

מצב זה מעורר קשיים בלשכות הוצאה לפועל שבהם, נוכח היקף העבודה הקטן, צפויים להיות מועסקים רשמים רק בחלק מימות השבוע. כך למשל, על מנת לבצע צווי הבאה או צווי מאסר, בהתאם להוראות פרק 4' לחוק ההוצאה לפועל, כנגד חייבים אשר ייתפסו בעיר אילת וככל שתפיסתם תתבצע באחד מהימים בהם לא יושב רשם בלשכת ההוצאה לפועל באילת- יתעורר הצורך לשנע אותם ממקום תפיסתם באילת לעיר באר שבע, לדיון בפני רשם הוצאה לפועל היושב בלשכת ההוצאה לפועל בבאר שבע. יצוין כי בלשכת באר שבע מספר רשמים היושבים בה במשך חמישה ימים בשבוע.

הקושי הראשון שמתעורר הוא קושי פרקטי בביצוע צווי ההבאה והמאסר על ידי יחידות הסיוור של משטרת ישראל במרחב אילת. ככלל, פועלות במשמרת אחת- שלוש ניידות סיוור בכל גזרת מרחב אילת, כאשר אחת מתוך השלוש מנוטרלת כתוצאה מהצורך בביצוע הצווים. הקצאת ניידת סיוור אחת מתוך השלוש הקיימות סה"כ, לצורך שינוע צפוי של חייבים לעיר באר שבע לביצוע צווי ההבאה והמאסר ע"פ הוראות החוק - תפגע בעבודת המשטרה ותסכל את ביצוע צווי ההבאה והמאסר ואת אכיפתו הראויה של חוק ההוצאה לפועל באילת.

לכן, מוצע להוסיף את פרק 15 לחוק ההוצאה לפועל, שעניינו יצירת הסדר זמני, לתקופת ניסיון של 3 שנים, אשר יאפשר לערוך דיון בהליכים דחופים כגון: ביצוע צווי מאסר של חייבים בתיקי מזונות² וצווי הבאה, באמצעות היוועדות חזותית- בכפוף לקבלת הסכמתם. הסדר זה יחול על לשכות ההוצאה לפועל המתאימות לפי שיקול דעתו של מנהל מערכת ההוצאה לפועל.

השימוש בהיוועדות חזותית ימנע את טלטולו של החייב וימנע את הפגיעה בתפקודה של משטרת ישראל הנובעת מהצורך להקצות ניידת לשינועו של החייב ללשכות ההוצאה לפועל השונות. תחת זאת, יאפשר

1 בהתאם לסדר הרעיוני של פרקי חוק ההוצאה לפועל, המצ"ב.

2 סעיף 57 לתיקון 29 לחוק ההוצאה לפועל, אשר פורסם ברשומות (סה"ח 2188) ביום 16.11.2008, קובע, כי במשך התקופה שמיום 16.5.11 ועד ליום 16.5.13 לא יינקטו הליכי מאסר כנגד חייבים, למעט בתיקי מזונות.

השימוש בהיוועדות חזותית לקיים הליכים דחופים אלו כאשר החייב ימצא בלשכת ההוצאה לפועל בלשכת שנקבע לגביה כי ניתן לקיים את הדיון באמצעות היוועדות חזותית.

בנוסף, בהליכים לפי סעיף 7 לחוק או במקרים שבהם הוטלו הגבלות לפי סעיף 66א ובטרם כניסתו לתוקף, מוצע לאפשר עריכת הדיון באמצעות היוועדות חזותית, לאחר שהוגשה בעניין בקשת החייב ומתן הסכמתו לעריכת הדיון באמצעות היוועדות חזותית וניתנה בה החלטת רשם. בדרך זו יתאפשר לחייב אשר חפץ להופיע בדחיפות בפני רשם הוצאה לפועל, בטרם ייכנסו ההגבלות שהוטלו נגדו- לתוקפן, לקבל את יומו בפני רשם ההוצאה לפועל, ממקום הימצאו וייחסך מהחייב הצורך להגיע עד ללשכת ההוצאה מרוחקת.

החל מחודש יולי 2007, השימוש בהיוועדות חזותית בישראל בהליכים פליליים מסוג בקשה להארכת מעצר של חשוד או בקשת חשוד לשחרורו בערובה,³ עוגן בחוק סדר הדין הפלילי.⁴ השימוש בהסדר ההיוועדות החזותית היה כפוף להתקיימותם של ארבעה תנאים מצטברים: מדובר בחשוד שהוא קטין, טרם הוגש נגדו כתב אישום, הוא מיוצג בידי סניגור והחשוד נתן הסכמתו לעריכת הדיון בדרך של היוועדות חזותית, לאחר שניתנה לו הזדמנות להיוועץ על כך עם סניגורו.

ההסדר נקבע כהוראת שעה למשך שנה, על מנת לבחון את יישומו ועל מנת להבטיח כי לא תהיה פגיעה בזכויות בסיסיות ומהותיות של החשוד באינטרס הציבורי, בתקינות ההליך המשפטי ויעילותו, בפומביות הדיון ובמראית פני הצדק. בבג"צ 1548/07, נקבע כי הליך ההיוועדות החזותית עומד בסטנדרטים אשר שומרים על עקרונות המשפט תוך שמירת מלוא זכויותיו של החשוד.⁵

יסוד ההסכמה

מוצע לקבוע את השימוש בהסדר ההיוועדות החזותית בכפוף להסכמת החייב.

בחק סדר הדין הפלילי, מעוגן השימוש בהסדר ההיוועדות החזותית במסגרת הליכים פליליים מסוג בקשה להארכת מעצר של חשוד או בקשתו לשחרור מערובה. הואיל וההכרעה בדיון בבקשה להארכת מעצר או שחרור מערובה הינה הרת גורל ועלולה להשפיע או לפגוע בזכות היסוד של החשוד לחירותו וכבודו, נקבע התנאי הדורש את הסכמתו של החשוד לשימוש בכלי ההיוועדות החזותית. באותו אופן, על מנת לאפשר לחשוד לנהל את הגנתו בצורה ראויה ומיטבית, לצורך הגשמת עקרונות היסוד עליהם מושתתת המדיניות המשפטית ולאור חומרת הפגיעה בזכויות מהותיות, הטמונה בתוצאת ההליך פלילי- נדרש ייצוגו של החשוד על ידי סניגור- כתנאי לניהול הדיון באמצעות היוועדות חזותית.

בחק ההוצאה לפועל, מדובר בהליכים אזרחיים, אשר נפתחים כנגד החייבים לאחר אישור קיום החוב על ידי ערכאה משפטית או לחלופין בהתקיים ראיות לקיומו של החוב וחזקות הקבועות בחוק הקובעות כי ניתן לגבות את החוב בהליכי הוצאה לפועל כאילו היה פסק-דין.

בנוסף, בהתאם לסעיף 57 לתיקון 29 לחוק ההוצאה לפועל (ראה הערת שוליים מס' 1 לעיל), במשך התקופה שמיום 16.5.11 ועד ליום 16.5.13- לא יינקטו הליכי מאסר כנגד חייבים, למעט בתיקי מזונות. כפועל יוצא מכך, במסגרת ביצועו של צו הבאה כנגד חייב, יובא החייב בפני רשם ההוצאה לפועל לשם עריכת חקירת יכולת ולכל היותר- תהא תוצאת הדיון- קביעת צו לחיוב בתשלומים. עם זאת, על מנת

³ הצעת החוק פורסמה ברשומות (194), ביום י"ב בתמוז התשס"ה 19.7.2005

⁴ חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה- מעצרים) (היוועדות חזותית- הוראת שעה), התשס"ז- 2007, אשר התקבל בכנסת ביום 15.1.07 ופורסם ברשומות ביום 23.1.07.

⁵ בג"צ 1548/07 לשכת עורכי הדין נגד השר לבטחון פנים ושר המשפטים, (תק- על 2008 (3), 582, 2008)

להבטיח הגנה על זכויותיו של החייב מוצע לקבוע את הסכמת החייב כתנאי לעריכת הדיון באמצעות היוועדות חזותית.

ג. השפעת התיקון המוצע על החוק הקיים

הוספת פרק ז' 5 לחוק ההוצאה לפועל.

ד. השפעת התיקון המוצע על תקציב המדינה

אין לתיקון השפעה על תקציב המדינה.

ה. להלן נוסח החוק המוצע:

תזכיר חוק ההוצאה לפועל (תיקון מס'...)(היוועדות חזותית) (הוראת שעה), התשע"ב- 2012

הוספת פרק 5' 1. בחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967, אחרי סעיף 74כב, יבוא :

"פרק 5': היוועדות חזותית

היוועדות חזותית 74כג. (א) ניתן לערוך דיון בחקירת יכולת לפי סעיף 7 או סעיף 66ג, בהליכי צו הבאה או צו מאסר, באמצעות היוועדות חזותית, בכפוף לקבלת הסכמה בכתב מאת החייב לעריכת הדיון בדרך זו ; בסעיף זה, "היוועדות חזותית" – תקשורת בין שני מוקדים המאפשרת העברת תמונה וקול בזמן אמת.

(ב) לצורך קיום דיון בהיוועדות חזותית, יובא חייב שהתייצב לחקירת יכולת לפי סעיף 7 או סעיף 66ג או חייב שהובא בצו הבאה או מאסר למקום שקבע מנהל מערכת ההוצאה לפועל.

(ג) הדיון לפי הוראות סעיף קטן (ב) יתקיים בלשכות הוצאה לפועל שיקבע מנהל מערכת ההוצאה לפועל.

(ד) דיון לפי סעיף זה ייערך בדרך שתבטיח כי יתקיימו כל אלה :

(1) החייב יראה וישמע את הנעשה במהלך הדיון בלשכת רשם ההוצאה לפועל ;

(2) רשם ההוצאה לפועל וב"כ הזוכה או הזוכה, לפי העניין, יראו וישמעו את החייב וסביבתו במהלך הדיון.

(ה) התייצב או הובא החייב למקום כאמור בסעיף קטן (ב), יראוהו, לעניין מנין התקופה הקבועה בחוק להבאתו בפני רשם הוצאה לפועל, כאילו הובא לפני רשם ההוצאה לפועל ובלבד שעם הבאתו או התייצבותו לפני רשם ההוצאה לפועל נמסרה על כך הודעה לרשם ההוצאה לפועל.

- (ו) שר המשפטים יקבע, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, תקנות לביצוע סעיף זה.
- (ז) רשם ההוצאה לפועל רשאי להורות על עריכת דיון בהליכים דחופים כמפורט בסעיף קטן (א) שלא באמצעות היועדות חזותית."

תחילה והוראת שעה

2. תחילתו של חוק זה בתום שלושים ימים מיום פרסומו (להלן - יום התחילה) והוא יעמוד בתוקפו עד תום שלוש שנים מיום התחילה.